

Drinken op school 2009

Landelijk scholierenonderzoek naar de alcoholverstrekking en het alcoholgebruik binnen het voortgezet onderwijs en op schoolfeesten in 2009. Dit onderzoek is een herhaling van onderzoek van J. Mulder (2005).

Utrecht, mei 2009

Drinken op school

COLOFON

STAP, Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid

Auteur: V.K. de Bos MSc.

Postadres:
Postbus 9769
3506 GT Utrecht
E-mail: info@stap.nl

www.stap.nl
www.alcoholvrijeomgeving.nl
www.alcoholbeleid.nl
www.alcoholreclame.nl
www.alcoholenzwangerschap.nl

Mei 2009

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Onderzoeksopzet	6
2.1. Methoden van onderzoek	6
2.2. Selectie van de steekproef	6
2.3. Procedure	6
2.4. Demografische variabelen.....	6
3. Onderzoeksresultaten 2009	8
3.1. De organisatie van schoolfeesten	8
3.2. Schoolfeesten en alcohol	9
3.3. Jongeren en alcoholvrije feesten.....	10
3.4. Indrinken voorafgaand aan schoolfeesten	11
3.5. Alcohol tijdens kampweken en/of werkweken	12
3.6. Alcoholgebruik onder schooltijd.....	11
3.7. Alcoholverstrekking in buurt van school.....	14
4. Huidig alcoholbeleid op scholen in vergelijking met 2005	15
4.1. De organisatie van schoolfeesten	15
4.2. Schoolfeesten samen of gescheiden.	15
4.3. Schoolfeesten en alcohol	15
4.4. Alcoholgebruik op schoolfeesten.....	15
4.5. Regels op schoolfeesten	15
4.6. Jongeren en alcoholvrije schoolfeesten	16
4.7. Indrinken	16
4.8. Alcoholgebruik onder schooltijd.....	16
5. Conclusie	17
6. Literatuur	19

1. Inleiding

Het alcoholgebruik onder jongeren in Nederland is nog steeds hoog, blijkt onder andere uit cijfers van het Trimbos-Instituut (Monshouwer, Verdurmen, van Dorsselaer, Smit, Gorter en Vollebergh, 2008). Van alle jongeren op het voortgezet onderwijs heeft 79% ooit alcohol gedronken: ongeveer evenveel meisjes (77%) als jongens (81%). Daarbij blijkt dat 36% van de jongeren in de maand voorafgaand aan het onderzoek meer dan 5 glazen heeft gedronken op één gelegenheid (binge drinking). De Nederlandse jeugd behoort tot de groep meest drinkende jongeren in Europa.

In 2005 is er een landelijk onderzoek (Mulder, 2005) uitgevoerd naar de alcoholverstrekking en het alcoholgebruik op en rondom scholen voor het voortgezet onderwijs. Uit dit onderzoek bleek dat op 38 van de 50 scholen alcohol op een schoolfeest werd verstrekt. Scholen die op schoolfeesten alcohol schonken, hanteerden bijna zonder uitzondering de regel dat aan leerlingen onder de 16 geen alcohol verstrekt mocht worden. Eén op de 3 scholen organiseerde gezamenlijke of deels gezamenlijke feesten (voor de onderbouw en bovenbouw) en moest dus extra opletten dat jongeren onder de 16 jaar geen alcohol drinken. Van de leerlingen onder de 16 jaar, dronk in 2005 meer dan de helft (51%) alcohol op het schoolfeest. Bijna tweederde (64%) van deze groep gaf aan dat ze op het schoolfeest zelf hun alcohol konden kopen. Tot slot gaf ruim eenderde van de jongeren (37%) aan wel eens in te drinken voor een schoolfeest.

De laatste jaren is er steeds meer bekend geworden over de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik op jonge leeftijd. Alcoholgebruik op jonge leeftijd kan leiden tot ernstige hersenbeschadigingen. Door de gemakkelijke verkrijgbaarheid van alcohol in de omgeving van jongeren, komen jongeren vroeg en veelvuldig in aanraking met drank. STAP wil met het project 'Alcoholvrije Omgeving' de aanwezigheid van alcohol in de leefomgeving van jongeren terugdringen. Dit wordt mede mogelijk gemaakt door subsidiegevers als Kinderpostzegels en ANDO.

Aangezien het onderwerp alcohol in de laatste vier jaar steeds actueler is geworden en er steeds vaker wordt beseft dat alcohol een probleem vormt voor jongeren, is STAP geïnteresseerd in het huidige alcoholbeleid op scholen in vergelijking met het alcoholbeleid in 2005. De centrale vraag die STAP hierbij stelt is of er door alle kennis en aandacht aan het onderwerp alcohol een verbetering te ontdekken is in het huidige alcoholbeleid op scholen? Ook het project 'Alcoholvrije Omgeving' van STAP dat o.a. gericht is op de promotie van alcoholvrije scholen kan bijgedragen hebben aan een veranderde omgang met alcohol in schoolverband.

De school vormt voor jongeren een belangrijke leefomgeving waar ze in aanraking kunnen komen met drank onder andere op schoolfeesten en werkweken. STAP is van mening dat de school een veilige omgeving voor jongeren moet vormen, waar jongeren niet in aanraking kunnen komen met drank. STAP verwacht een verbetering van het alcoholbeleid op middelbare scholen in vergelijking met 4 jaar geleden.

Hoofdvraag van dit onderzoek is:

In welke mate wordt er op scholen voor het voortgezet onderwijs in vergelijking met 2005 alcohol verstrekt aan leerlingen en hoe kenmerkt het alcoholgebruik van leerlingen zich tijdens en rondom schooltijden en op schoolfeesten?

Leeswijzer:

In hoofdstuk 2 wordt kort de methode van onderzoek besproken, waarna in hoofdstuk 3 de onderzoeksresultaten worden beschreven. Tot slot wordt in de conclusie de vergelijking gemaakt met het onderzoek uit 2005 en worden eventuele veranderingen in alcoholbeleid besproken.

2. Onderzoeksopzet

In de volgende paragrafen worden achtereenvolgens de methode van onderzoek, selectie van de steekproef, procedure en de demografische kenmerken van de respondenten besproken.

2.1. Methoden van onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van gestructureerde vragenlijsten met scholieren uit het voortgezet onderwijs. De vragenlijst bestaat uit 31 gesloten vragen over de verstrekking en het gebruik van alcohol op middelbare scholen. De jongeren konden anoniem deelnemen aan het onderzoek en waren niet verplicht tot deelname. De vragenlijsten zijn afgenomen bij jongeren uit alle klassen van het voortgezet onderwijs. Alle scholen zijn in maart en april 2009 bezocht.

2.2. Selectie van de steekproef

Aangezien dit onderzoek een herhaling is van het onderzoek van Mulder (2005) waarbij de resultaten van beide onderzoeken met elkaar vergeleken worden, zijn vrijwel alle scholen uit het vorige onderzoek opnieuw bezocht. Er zijn 558 leerlingen van 43 scholen uit het voortgezet onderwijs ondervraagd. Scholen uit 24 verschillende steden zijn bezocht. Om praktische redenen zijn in dit onderzoek 7 scholen minder bezocht dan in 2005. De scholen die aan het onderzoek hebben deelgenomen liggen verspreid door Nederland en is er getracht scholen uit middelgrote plaatsen en steden te bezoeken. De vragenlijsten zijn afgenomen onder jongeren uit verschillende leerjaren en leerniveaus. De jongeren zijn willekeurig benaderd tijdens tussenuren of pauzes in de kantines of op het schoolplein.

2.3. Procedure

Aangezien de resultaten vergelijkbaar moeten zijn met resultaten uit het onderzoek in 2005, wordt het onderzoek op dezelfde manier uitgevoerd. De onderzoekers bezochten de school en vroegen aan een aantal jongeren of ze een vragenlijst wilde invullen. Per school zijn er 10 tot 15 vragenlijsten afgenomen. Uit het vorige onderzoek bleek dat bij 10 tot 15 vragenlijsten een consistent beeld ontstaat van het alcoholbeleid op een school. Het invullen van de vragenlijsten duurt ongeveer 10 minuten. Het afnemen van de vragenlijsten heeft binnen de school, op het schoolplein of net buiten het schoolplein plaatsgevonden.

2.4. Demografische variabelen

Aan het onderzoek hebben leerlingen van de verschillende opleidingsniveaus en leerjaren deelgenomen. Er zijn 43 middelbare scholen verspreid over 24 steden bezocht.

Bij de selectie van de scholen voor het onderzoek in 2005 is rekening gehouden met schooltype. Er zijn zowel openbare scholen als scholen voor bijzonder onderwijs bezocht. Daarnaast is rekening gehouden met de verdeling naar opleidingsniveau. Leerlingen van het VMBO, HAVO en VWO zijn gevraagd aan het onderzoek deel te nemen. Meer dan een kwart (26%) van de respondenten volgt een VMBO opleiding, 36 procent van de respondenten volgt een HAVO opleiding en 37 procent volgt

een VWO opleiding. Van alle ondervraagde leerlingen zit 24 procent in de 1^e en 2^e klas, de 3^e en 4^e klassers vormen 47 procent van het totaal en 29 procent van de leerlingen zit in de hoogste twee klassen van het voortgezet onderwijs. De gemiddelde leeftijd van de respondenten was 14 jaar. Aan de steekproef namen ongeveer evenveel meisjes (47%) als jongens (53%) deel.

3. Onderzoekresultaten 2009

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek naar de alcoholverstrekking op scholen beschreven. De resultaten die worden beschreven gaan over de organisatie van schoolfeesten, de alcoholverstrekking op schoolfeesten, indrinken voorafgaand aan schoolfeesten, het alcoholgebruik tijdens werkweken/kampen en het alcoholgebruik van leerlingen overdag.

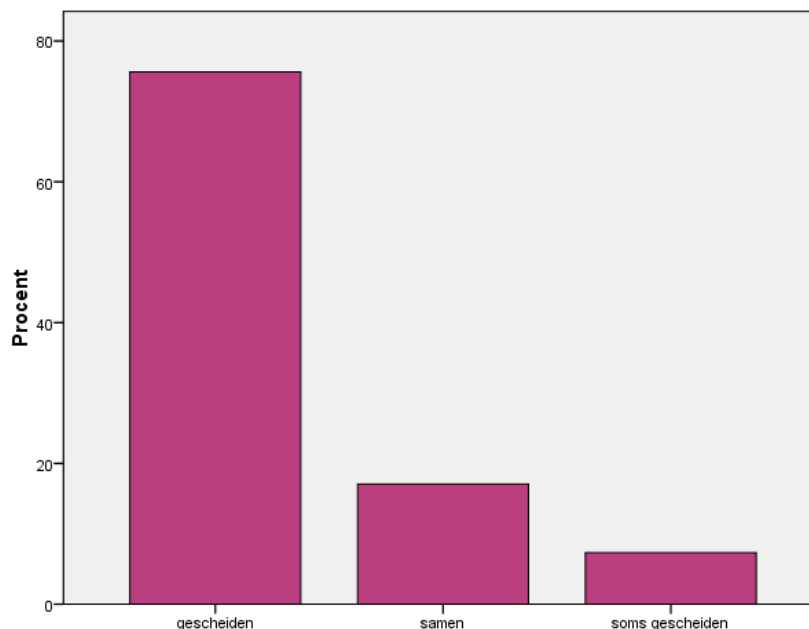
3.1. De organisatie van schoolfeesten

Van de 43 scholen organiseert 95% van de scholen schoolfeesten. Twee scholen organiseren geen schoolfeesten. Schoolfeesten worden redelijk goed bezocht, tweederde van de leerlingen (66%) bezoekt zijn of haar schoolfeest. De helft van de schoolfeesten (51 %) vindt plaats op school, een kwart van de schoolfeesten (24%) vindt plaats in de horeca, meestal in een café of discotheek. De overige kwart van de scholen organiseert schoolfeesten zowel op school als in de horeca.

Schoolfeesten samen of gescheiden

Figuur 1 geeft een overzicht van het percentage scholen dat gezamenlijke en gescheiden schoolfeesten organiseert. Bij gescheiden schoolfeesten worden aparte schoolfeesten georganiseerd voor de onder- en bovenbouw leerlingen.

Figuur 1: Organisatie van schoolfeesten voor onder- en bovenbouw (procenten)

Uit figuur 1 blijkt dat 76 procent van de scholen gescheiden schoolfeesten organiseert. Dit zijn 31 van de 41 scholen. Van de 10 overige middelbare scholen organiseren 7 scholen (17%) gezamenlijke schoolfeesten en 3 (7%) soms gescheiden schoolfeesten. De scholen die soms gescheiden schoolfeesten hebben, organiseren bijvoorbeeld wel elk jaar een kerstgala dat voor alle leerlingen toegankelijk is.

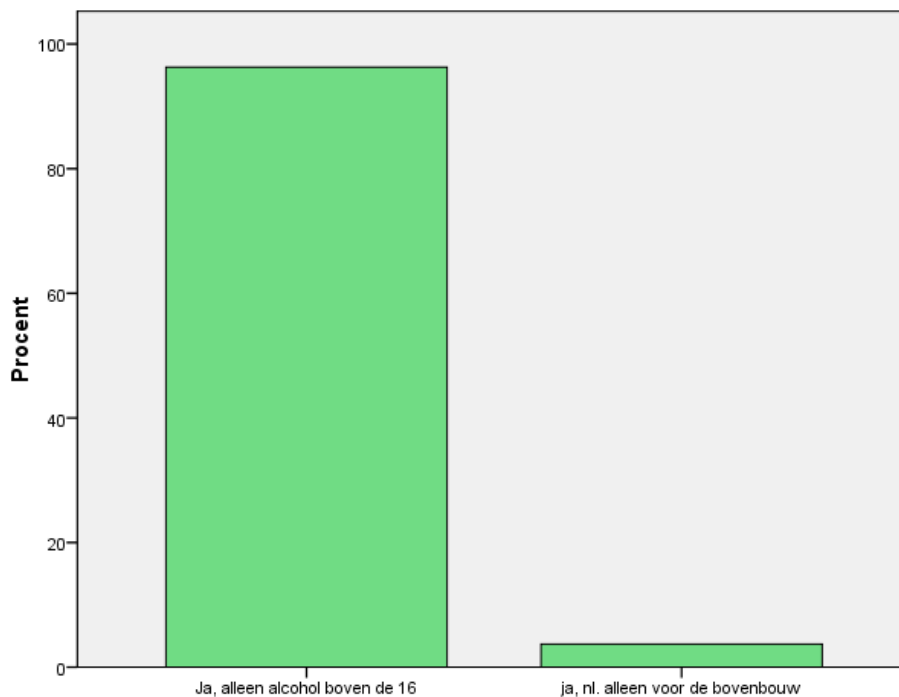
3.2. Schoolfeesten en alcohol

Het aantal scholen dat alcohol op schoolfeesten verkoopt is 63% (27 van de 43). Op bijna alle scholen die alcohol verkopen wordt de wettelijke regel gehanteerd dat aan leerlingen onder de 16 geen alcohol mag worden verstrekt. Op alle scholen die alcohol verstrekken wordt bier geschonken, op 93 procent (25 van de 27) van de scholen wordt wijn geschonken, breezers worden op 27 procent (10 van de 27) van de scholen geschonken en op 3 scholen (11%) wordt sterke drank verstrekt.

Regels voor alcoholgebruik

Er zijn verschillende regels die scholen kunnen hanteren om de verstrekking van alcohol aan jongeren te reguleren. Een aantal scholen hanteert naast een wettelijke leeftijdsgrens ook de regel dat leerlingen een maximaal aantal alcoholische drankjes mogen drinken. Deze regel is niet meegenomen in de figuur. In figuur 2 worden de regels weergegeven die scholen stellen met betrekking tot het verstrekken van alcohol op schoolfeesten.

Figuur 2: Regels voor alcoholverstrekking op schoolfeesten

In figuur twee wordt weergegeven dat van de scholen die alcohol schenken op schoolfeesten 26 van de 27 de wettelijke regel hanteert dat alleen jongeren boven de 16 alcohol mogen drinken. Eén school hanteert de regel dat alleen leerlingen uit de bovenbouw mogen drinken.

Prijs van alcohol

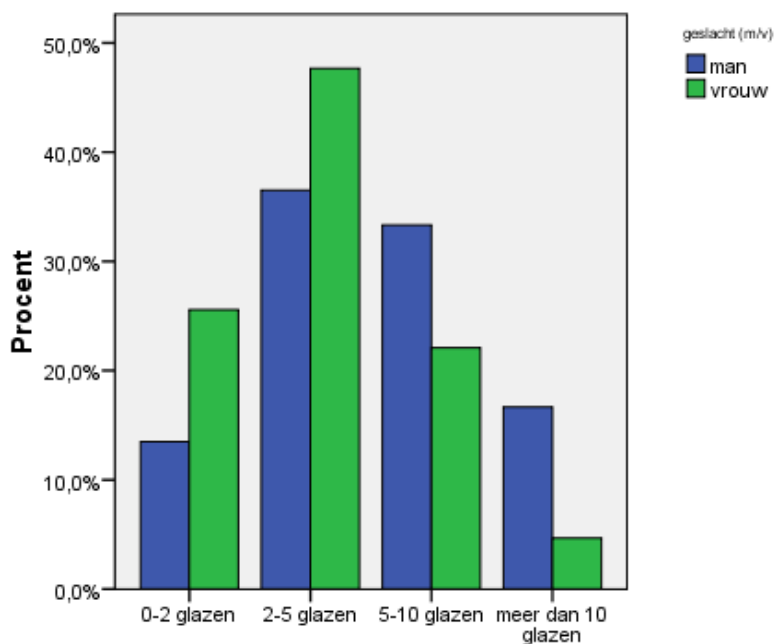
De prijs van alcohol verschilt per school. De leerlingen is gevraagd wat ze betalen voor een glas bier en cola op een schoolfeest. De prijs varieert tussen de 1 en 3 euro. Gemiddeld betalen leerlingen €1,80 voor een biertje en €1,50 voor een cola.

Alcoholgebruik op schoolfeest

De jongeren drinken verschillende hoeveelheden alcohol op een schoolfeest. Bijna tweederde (65%) van de respondenten die schoolfeesten bezoekt waar alcohol wordt geschonken, drinkt wel eens alcohol. Van de leerlingen onder de 16 drinkt eenderde (33%) alcohol op een schoolfeest. 85 Procent van de leerlingen boven de 16 drinkt alcohol op een schoolfeest.

Van de jongeren die alcohol drinkt tijdens een schoolfeest, drinkt 19% tussen de 0 en 2 glazen alcohol. De grootste groep leerlingen (41%) drinkt tussen de 2-5 glazen alcohol. Bijna eenderde (29%) van de jongeren drinkt 5-10 glazen. Twaalf procent van de jongeren drinkt meer dan tien glazen op een avond. In figuur 3 wordt een overzicht gegeven van het aantal glazen alcohol die de respondenten gemiddeld per schoolfeest drinken, uitgesplitst naar mannen en vrouwen.

Figuur 3: Alcoholgebruik jongeren op schoolfeesten (n=214)

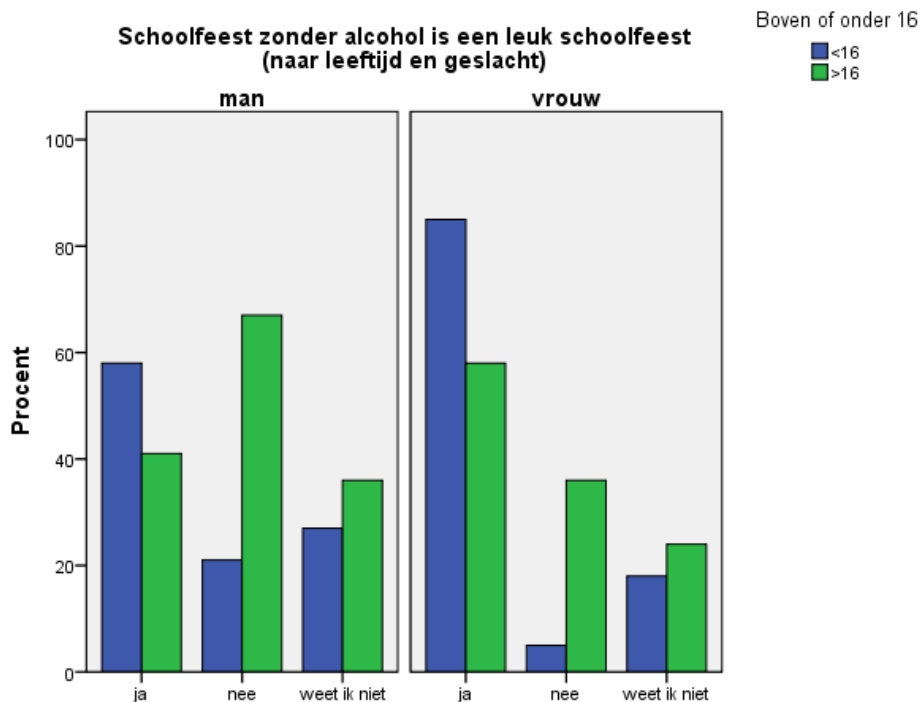

In figuur 3 wordt weergegeven dat jongens gemiddeld meer alcohol drinken op een schoolfeest dan meisjes. Met name het aantal jongens dat meer dan 10 glazen alcohol drinkt (17%) is aanzienlijk groter dan het aantal meisjes dat dit doet (5%). Van de leerlingen onder de 16 die alcohol drinken, drinkt de grootste groep tussen de 0 en de 2 glazen (43.8%). Het percentage leerlingen dat tussen de 2 en 5 glazen alcohol op een schoolfeest drinkt is 34.4%, 15.6% drinkt tussen de 5 en de 10 glazen. De groep die meer dan 10 glazen op een schoolfeest drinkt is 6.3%.

3.3. Jongeren en alcoholvrije feesten

Ruim de helft van de jongeren (52%) vindt een schoolfeest zonder alcohol een leuk schoolfeest. Een kwart van de jongeren (26%) geeft aan een schoolfeest zonder alcohol geen leuk feest te vinden. De overige respondenten geven aan het niet te weten. Van de jongeren onder de 16 geeft ruim tweederde (67%) aan een schoolfeest zonder alcohol een leuk feest te vinden. Belangrijk is de constatering dat ruim tweederde van de jongeren onder de 16 schoolfeesten zonder alcohol leuk vindt.

Figuur 4: Schoolfeest zonder alcohol is een leuk feest (naar leeftijd en geslacht)

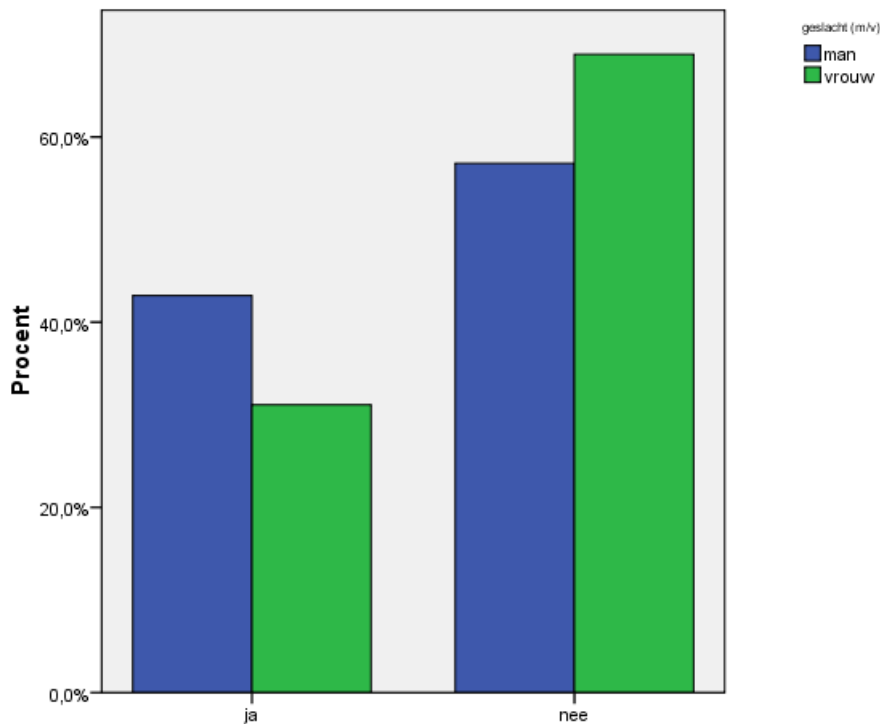

In grafiek 4 wordt weergegeven dat met name jongeren onder de 16 een schoolfeest zonder alcohol een leuk schoolfeest vinden. Jongeren boven de 16 geven aan een schoolfeest zonder alcohol geen leuk schoolfeest te vinden. Daarnaast blijkt dat vrouwen van onder en boven de 16 vaker aangeven een schoolfeest zonder alcohol een leuk schoolfeest te vinden.

3.4. Indrinken voorafgaand aan schoolfeesten

Jongeren drinken steeds vaker in voordat ze naar een feestje gaan. Ze komen dan voorafgaande aan een feestje bij elkaar om thuis, bij vrienden of bijvoorbeeld op straat alcohol te drinken. In figuur 5 wordt weergegeven hoeveel van de respondenten indrinken voor een schoolfeest, opgesplitst naar jongens en meisjes.

Figuur 5: Aantal jongeren dat wel/niet indrinkt voor een schoolfeest naar geslacht (in %)

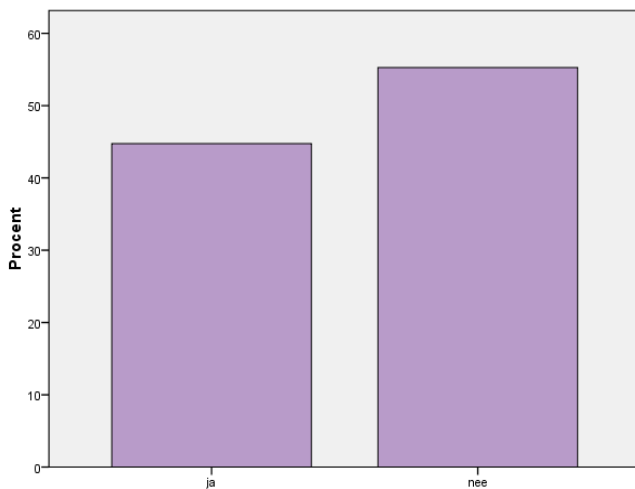

In figuur 5 is te zien dat indrinken ook voorkomt bij schoolfeesten, 37% van de jongeren geeft aan wel eens in te drinken voor een schoolfeest. Van de jongens drinkt 43% wel eens in voor een schoolfeest tegenover 31% van de meisjes. De meeste jongeren (67%) die indrinken drinken thuis of bij vrienden in. Een kwart (24%) van de jongeren drinkt op straat of op een hangplek in voordat ze naar een schoolfeest gaan. Een manier om indrinken van jongeren te voorkomen is om aan de deur te controleren op drankgebruik. Een betrouwbare manier hiervoor is door het gebruik van alcoholtesters. Slechts 4 van de 43 scholen uit het onderzoek maken gebruik van alcoholtesters om het indrinken objectief vast te stellen.

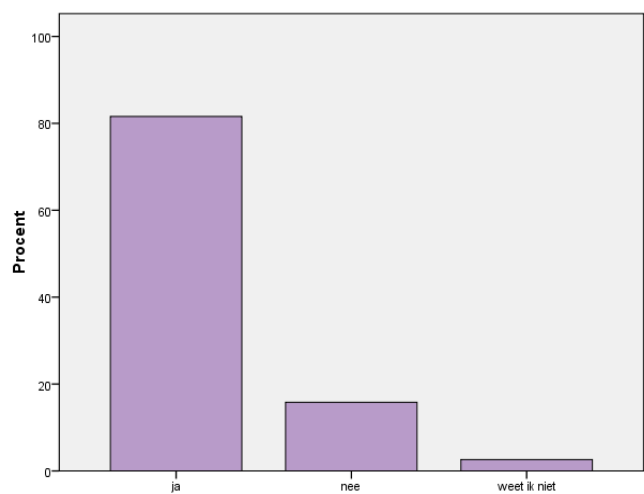
3.5. Alcohol tijdens kampweken en/of werkweken

Van de 43 scholen die deelnamen aan dit onderzoek organiseert 88% werk- en of kampweken. In figuur 6a en 6b wordt weergegeven in hoeverre er op werk/kampweken alcohol mag worden gedronken en in hoeverre er daadwerkelijk alcohol gedronken wordt.

Figuur 6a: Mag er alcohol worden gedronken tijdens werkweken en/of kampweken?

Figuur 6b: Wordt er alcohol gedronken tijdens werk en/of kampweken?

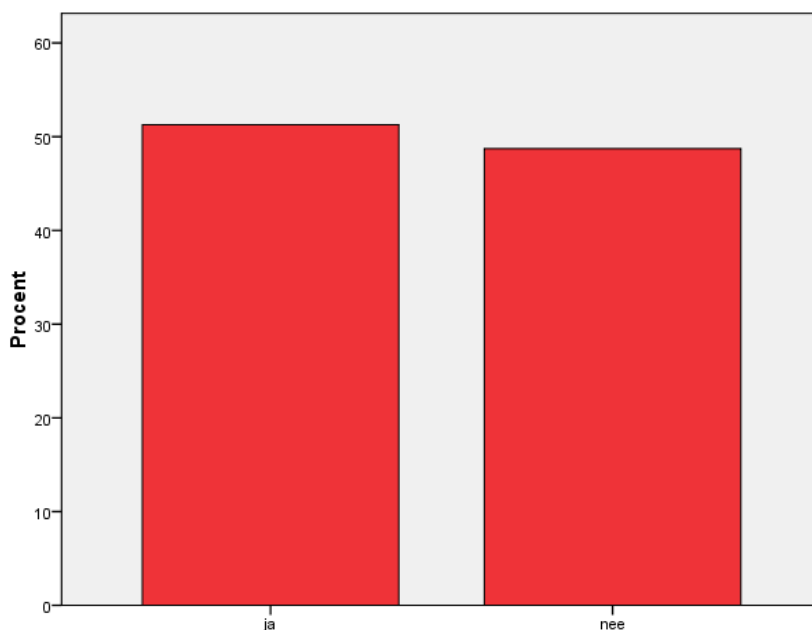

In figuur 6a wordt weergegeven dat op 45% van de scholen het wordt toegestaan dat er tijdens kamp- en werkweken alcohol wordt gedronken, op 55% van de scholen wordt het niet toegestaan dat er alcohol wordt gedronken tijdens werk/kampweken. Bijna zonder uitzondering wordt er alleen alcohol toegestaan aan jongeren boven de 16. Naast de 16+ regel heeft een aantal scholen bepaalde uren vastgesteld waarin jongeren boven de 16 mogen drinken. Uit figuur 6b blijkt dat hoewel er op 55% van de scholen geen alcohol tijdens werk- en of kampweken gedronken mag worden, het op 82% van de scholen wel gebeurt.

3.6. Alcoholgebruik onder schooltijd

De jongeren is gevraagd of klasgenoten van hen wel eens alcohol hebben gedronken tijdens een tussenuur of pauze. In figuur 7 wordt het overzicht van de antwoorden gepresenteerd.

Figuur 7: Alcoholgebruik van klasgenoot onder schooltijd

In figuur 7 is te zien dat maar liefst 51% van de jongeren bevestigend antwoord op de vraag of een klasgenoot wel eens alcohol heeft gedronken onder schooltijd. Wanneer er gevraagd wordt of de jongeren zelf wel eens alcohol tijdens een tussenuur of pauze hebben gedronken, geeft 18% van de jongeren aan dit wel eens gedaan te hebben. Jongeren boven de 16 jaar drinken vaker alcohol onder schooltijd (27%) dan jongeren onder de 16 jaar (11%). In totaal geeft 32% van de jongeren aan dat een klasgenoot wel eens met alcohol op in de klas heeft gezeten. Slechts 8% van de jongeren geeft aan dat de leerlingen uit de klas is verwijderd. De overige 92% van de jongeren geeft aan dat de leerling niet verwijderd werd.

3.7. Alcoholverstreking in buurt van school

Op de vraag of er in de buurt van de school alcohol kan worden gekocht antwoord 88% van de leerlingen met 'ja'. In driekwart van de gevallen gaat het om de verkoop van alcohol in de supermarkt. Ruim 11% van de leerlingen geeft aan dat er een slijterij in de buurt van de school is gevestigd.

4. Huidig alcoholbeleid op scholen in vergelijking met 2005

Het doel van dit onderzoek is om te analyseren of er verbeteringen te ontdekken zijn in het alcoholbeleid op scholen anno 2009 in vergelijking met 2005. In dit hoofdstuk worden de cijfers uit 2009 en 2005 met elkaar vergeleken, waarna in hoofdstuk 5 de conclusies van het onderzoek worden gepresenteerd.

4.1. De organisatie van schoolfeesten

Het aantal scholen dat schoolfeesten organiseert is in vergelijking met 2005 gelijk gebleven. In 2005 organiseerde 96% van de scholen schoolfeesten, in 2009 ligt dit percentage op 95%. Schoolfeesten worden in 2009 (66%) iets minder goed bezocht door leerlingen dan in 2005 (79%). Steeds meer scholen organiseren hun schoolfeesten op school in plaats van op externe locaties, 51% in 2009 tegenover 41% in 2005.

4.2. Schoolfeesten samen of gescheiden

In 2009 organiseert ruim 3 op de 4 (76%) van de scholen gescheiden schoolfeesten. Dit aantal is gestegen in vergelijking met 2005, waar 2 op de 3 (65%) scholen gescheiden feesten organiseerde.

4.3. Schoolfeesten en alcohol

Uit het onderzoek in 2005 bleek dat op 38 van de 50 (76%) van de middelbare scholen alcohol tijdens een schoolfeest werd verstrekt. In 2009 is het aantal scholen dat alcohol op schoolfeesten verkoopt gedaald naar 63% (27 van de 43). Scholen die op schoolfeesten alcohol schenken, hanteren bijna zonder uitzondering de regel dat aan leerlingen onder de 16 geen alcohol verstrekt mag worden.

4.4. Alcoholgebruik op schoolfeesten

In 2009 drinkt bijna tweederde (65%) van de respondenten die schoolfeesten bezoekt waar alcohol wordt geschonken, wel eens alcohol. Dit aantal is gelijk aan het aantal uit het onderzoek in 2005 (66%). Van de leerlingen onder de 16 drinkt in 2009 eenderde (33%) alcohol op een schoolfeest. Dit aantal is aanzienlijk gedaald ten aanzien van 2005, waar ruim de helft (51%) van de leerlingen onder de 16 alcohol dronk op schoolfeesten.

In 2005 dronken de leerlingen meer alcohol tijdens schoolfeesten dan in 2009. De grootste groep leerlingen (39%) dronk in 2005 tussen de 5 en 10 glazen alcohol per schoolfeest. In 2009 drinkt de grootste groep leerlingen (41%) tussen de 2 en de 5 glazen alcohol. Daarbij dronk in 2005 22% van de leerlingen meer dan 10 glazen alcohol, in 2009 is het aantal jongeren dat meer dan 10 glazen drinkt gedaald naar 17%.

4.5. Regels op schoolfeesten

Uit het onderzoek in 2005 bleek dat 58% van de scholen de regel 'alleen alcohol boven de 16' hanteerde, 32% van de scholen hanteerde de regel dat alleen leerlingen uit de bovenbouw alcohol mochten drinken en 4 scholen hadden helemaal geen regels met betrekking tot de alcoholverstrekking. In 2009 hanteert 96% van de scholen de regel dat alcohol alleen is toegestaan

boven de 16 jaar. Eén school hanteert de regel dat alleen in de bovenbouw alcohol mag worden gedronken.

4.6. Jongeren en alcoholvrije schoolfeesten

In 2005 gaf tweederde (68%) van de jongeren aan dat een schoolfeest zonder alcohol ook een leuk schoolfeest is. In 2009 is dit aantal gedaald naar 52%. Ook het aantal jongeren onder de 16 dat aangeeft dat een schoolfeest zonder alcohol een leuk schoolfeest is, is in 2009 gedaald naar 67% in vergelijking met 2005 (74%).

4.7. Indrinken

Het aantal jongeren dat indrinkt voor een schoolfeest is gelijk gebleven. Uit beide onderzoeken blijkt dat 37% van de jongeren voorafgaand aan een schoolfeest indrinkt. Ook het verschil tussen het aantal jongens en meisjes dat indrinkt voor een schoolfeest is gelijk gebleven. Jongens drinken vaker in dan meisjes. In 2005 is er niet gevraagd naar hoe scholen controleerden of leerlingen hebben ingedronken.

4.8 Alcoholgebruik onder schooltijd

De jongeren is gevraagd of zij wel eens alcohol hebben gedronken in een tussenuur of pauze. Het aantal jongeren dat wel eens alcohol heeft gedronken onder schooltijd is in 2005 (16%) en 2009 (18%) vrijwel gelijk gebleven. Ook het aantal jongeren boven en onder de 16 jaar dat wel eens alcohol drinkt tijdens schooltijd is gelijk gebleven. Het aantal jongeren dat aangeeft dat een klasgenoot wel eens met alcohol op in de klas heeft gezeten is in 2009 iets gestegen (32%) ten aanzien van 2005 (25%).

5. Conclusie

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste conclusies van het onderzoek beschreven. Tot slot volgt er een algehele conclusie.

Meer scholen organiseren gescheiden schoolfeesten

Uit het onderzoek blijkt dat er in 2009 steeds meer scholen zijn die gescheiden feesten voor onder- en bovenbouw leerlingen organiseren. In 2005 lag het percentage op 65%, in 2009 is dit gestegen naar 76%. Door het organiseren van gescheiden schoolfeesten komen de leerlingen onder de 16 minder gemakkelijk met alcohol in aanraking. Het is een positieve verschuiving dat steeds meer schoolfeesten gescheiden plaatsvinden. Daarnaast blijkt dat in 2009 steeds meer schoolfeesten op school plaatsvinden en niet meer op externe locaties. Door het organiseren van schoolfeesten op school kunnen scholen de gestelde alcoholregels gemakkelijker handhaven.

Steeds meer alcoholvrije schoolfeesten

Steeds meer scholen organiseren alcoholvrije schoolfeesten. In 2005 waren op 1 van de 4 scholen (24%) schoolfeesten geheel alcoholvrij (voor onder- en bovenbouw). In 2009 is dit op ruim 1 van de 3 scholen (37%) het geval. Dit is een positieve toename. De scholen die wel alcohol verkopen hanteren bijna zonder uitzondering de regel dat leerlingen onder de 16 geen alcohol mogen drinken.

Minder leerlingen onder 16 drinken alcohol op schoolfeesten

Het aantal leerlingen dat in 2009 alcohol drinkt op een schoolfeest is 67%. Dit percentage is gelijk aan het percentage leerlingen dat in 2005 alcohol drinkt op een schoolfeest. Wel is het aantal leerlingen dat alcohol drinkt op een schoolfeest van onder de 16 gedaald. Van de groep leerlingen onder de 16 dronk 51% in 2005 alcohol op een schoolfeest, in 2009 is dit aantal gedaald naar 33%. Deze vermindering kan een gevolg zijn van het feit dat steeds meer scholen gescheiden schoolfeesten organiseren en er strengere regels op na houden. Het aantal leerlingen van boven de 16 dat alcohol drinkt op een schoolfeest is gestegen in vergelijking met 2005, van 71% in 2005 naar 85% in 2009.

Alcoholgebruik op schoolfeesten gedaald

Het aantal glazen alcohol dat leerlingen in 2009 op een schoolfeest drinken is gedaald in vergelijking met 2005. De grootste groep leerlingen (39%) dronk in 2005 tussen de 5 en 10 glazen alcohol per schoolfeest. In 2009 drinkt 29% tussen de 5 en 10 glazen. De grootste groep leerlingen (41%) drinkt in 2009 tussen de 2 en de 5 glazen alcohol op een schoolfeest. Daarbij dronk 22% van de leerlingen in 2005 meer dan 10 glazen alcohol op een schoolfeest, in 2009 is het aantal jongeren dat meer dan 10 glazen drinkt gedaald naar 17%. Deze daling is hoogstwaarschijnlijk toe te schrijven aan het grotere aantal scholen dat alcoholvrije schoolfeesten organiseert en de strengere regels die scholen hanteren.

Indrinken nog steeds populair bij jongeren

Het percentage leerlingen dat in 2009 indrinkt voor een schoolfeest is gelijk aan het aantal in 2005 (37%). Indrinken is nog steeds erg populair onder jongeren. De meeste jongeren drinken thuis of bij vrienden in voor een schoolfeest. Slechts 4 van de 43 scholen uit het onderzoek maakt gebruik van

alcoholtesters om het indrinken objectief vast te stellen. Veel scholen vragen leraren te letten op jongeren die 'waarschijnlijk gedronken hebben' en vraagt hen dan te weren van het schoolfeest. Deze manier van werken levert veel discussie op, omdat het niet bewezen kan worden of leerlingen vooraf al of niet gedronken heeft als zij een schoolfeest bezoeken.

Veel alcohol tijdens werkweken en/of kampweken

Veel leerlingen drinken alcohol tijdens werkweken en of kampweken die door de school worden georganiseerd. Ondanks dat op 55% van de scholen alcohol tijdens werk- en/of kampweken niet is toegestaan, wordt op 82% van de scholen wel alcohol gedronken. Scholen zouden strenger moeten toezien op het alcoholgebruik van leerlingen tijdens werk- en of kampweken.

Conclusie

Door beide onderzoeken uit 2005 en 2009 met elkaar te vergelijken kan er gesteld worden dat de alcoholverstrekking op scholen een verbetering doormaakt. Meer scholen organiseren gescheiden schoolfeesten voor onder- en bovenbouw leerlingen waardoor leerlingen onder de 16 minder gemakkelijk in aanraking komen met drank. Daarbij drinken steeds minder jongeren onder de 16 alcohol tijdens een schoolfeest en neemt de hoeveelheid alcohol die ze drinken af. Belangrijkst resultaat is dat er een positieve verschuiving plaatsvindt van het aantal scholen dat geheel alcoholvrije schoolfeesten organiseert. Scholen lijken zich bewuster van het alcoholprobleem van jongeren en voelen de maatschappelijke verantwoordelijk die een school in de samenleving heeft. Door het organiseren van geheel alcoholvrije schoolfeesten en door het controleren op indrinken dragen scholen bij aan het doel 'geen alcohol onder de 16'.

6. Literatuur

- Monshouwer, K., Verdurmen, J., Dorsselaer, S. van, Smit, E., Gorter, A. Vollebergh, W. (2008) Jeugd en riskant gedrag, Trimbos Instituut.
- Mulder, J. (2005). Drinken op school. STAP.